

Šampon ali revolucionarni preskok DU v evolucijsko LU

Sedanja Ljudska univerza je nadaljevanje nekdanje Delavske univerze (DU), ki je bila ustanovljena okoli 1958, leto prej ali leto pozneje. Starejša gospa, ločenka. Vsebine programov izobraževanja se prilagajajo razvoju družbe, tehnike in informatike. Ne bi vas dolgočasil z zgodovino, bi pa vseeno rad povedal, da porodni krči niso bili tako enostavni. Nihče od nas, zaposlenih na DU, ni bil po izobrazbi pedagog, učitelj, predavatelj. Cilji so bili postavljeni. Reševali smo jih po principu: »Znajdite se.« Da je v svetu kakšna veda, ki se imenuje andragogika, znanost, ki se ukvarja z (vzgojo) in izobraževanjem odraslih, nam ni bilo znano. Ta je prišla za nami, prav tako usposabljanje nas, zaposlenih, za delo z odraslimi, celo s formalizacijo v obliki izpitov pri Zavodu za šolstvo, kar je bila neke vrste licenca.

Vzgoja odraslih? Vzgojni cilji v avtokratskih režimih so bili vgrajeni tako in tako v vsa dogajanja. Pričakovanja snovalcev DU so bila velika. DU naj bi oblikovala državljane v razredna, marksistično razmišljujoča bitja z osnovnim znanjem filozofije, dialektičnega materializma. Pokazalo se je, da je bilo to utopično pričakovanje, da ne uporabim še kakšne druge, bolj neljubeznive besede.

Izobraževanja je bilo kar veliko. Tudi po 10 različnih izobraževalnih oblik dnevno. Med njimi veliko večernih šol, kjer so nekateri tudi nadoknadili zamujeno v mladosti. Taka je bila, za primer, tudi osnovna šola za odrasle, ki jo je financirala Občina. Ne bom vas dolgočasil s programi. Kako so izgledali ta OŠ, odnos do udeležencev, kriteriji za pozitivno oceno, ki so bili včasih odvisni tudi od ciljev, bo pojasnila anekdota, ki jo bom napisal v nadaljevanju. Če je podjetje za sprejem v delovno razmerje zahtevalo osnovnošolsko izobrazbo, je bil izpitni kriterij prilagojen tem zahtevam.

Pred desetletji je prišel nekdo, ki bi se rad vpisal v OŠ, v 7. razred. Bil je kmet iz neke hribovske kmetije nad Bohinjem. Star je bil kakšnih 30 let, malo bolj okoren in počasnega govorjenja. Recimo, da je bil Tone. Redne OŠ ni izdelal, medtem ko je ena od njegovih sester postala celo zdravnica. Sram ga je bilo in hotel se je dokazati pred svojci.

Do vlaka je imel eno ura hoda. Popoldanski vlak do Jesenic in vračanje v Bohinj ob 22.30 z Jesenic, štirikrat tedensko. G. Darko Lenardič, profesor geografije, me je zaprosil, da

bi bil prisoten pri izpitih. Regionalna geografija Evrope. Francija. Težko je šlo, nato je bilo na vrsti še kmetijstvo, vinarstvo. Vprašal ga je, če pozna kakšno znamenito francosko vino. Ni šlo. Profesor mu pomaga pa reče: »No, eno znamenito vino na črko Š.« Tone ponovi nekajkrat: »Š.š.š....« »Š, ša....« reče profesor. Tone ponovi: »Ša, ša, ša...« Profesor reče: »M..., šam...,« in nato radodarno doda še P, »Šamp...« Tu se Tonetu posveti in veselo reče: »Šampon!«

Kako oceniti v takem primeru nekoga, ki šolo obiskuje za lastno potrebo, lastno zadovoljstvo, s toliko truda. Ampak, to je spričevalo, uradni dokument uspešno opravljene OŠ. Kako, kako ga oceniti, tega prizadevnega, marljivega kmetovalca, ki bo za večno zapisan svoji gorski kmetiji? Ki morda nikoli ne bo poizkusil šampanjca? Ga nagraditi za njegovo prizadevnost, trud. Kako? Dodati njegovemu nesrečnemu občutku neuspešnosti še novo potrditev?

Rad in z zadovoljstvom sem opravljal delo na DU, se čutil s tem koristnega kakor tudi pozneje z opravljanjem izobraževanja v dveh velikih gospodarskih sistemih.

Sedež Ljudske univerze Jesenice